

Asia: VN/24355/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi nettonollateollisuuden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten nettonollahankkeiden etusijasta aluehallintoviraston lupakäsittelyssä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä ei ole muutettu ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain (898/2009) 1 §:n mukaista lain soveltamisalaa. Nykyisellään lakia sovelletaan ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vesilaissa (587/2011), kalastuslaissa (286/1982), merensuojelulaissa (1415/1994) ja muussa laissa aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvaksi säädettyjen ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyyn aluehallintovirastossa. Aluehallintovirasto toteaa, että voisi olla tarpeen pohtia vielä, onko lain soveltamisala nykyisellään riittävä, vai tulisiko soveltamisalaa tarkentaa niin, että otettaisiin huomioon myös nettonolla-asetuksen toimeenpano. Ehdotettavalla lakimuutoksella asetettaisiin velvoitteita myös muille viranomaisille kuin aluehallintoviraston lupaviranomaiselle. Tulisikin vielä arvioida, onko aluehallintoviraston lupakäsittelyä koskeva laki soveltuva muiden viranomaisten velvoittamiseen vai tulisiko tästä säätää muussa lainsäädännössä.

HE 2 g §:n 4 momentissa säädetään toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa yhteyspisteviranomaiselle hakemuksen täydelliseksi tulemisesta, jotta yhteyspisteviranomainen voi EU-asetuksen 9 artiklan 10 kohdan mukaisesti todeta, milloin hakemus on täydellinen. Vaikka asiasta ei HE:ssä säädetä, tästä alkaa lupamenettelyn keston määräaikalaskenta, kuten 2 g §:n yksityiskohtaisessa perustelussa on todettu.

2 g §:n 5 momentin osalta pykäläkohtaisessa perustelutekstissä viitataan asetuksen 3 artiklan 19 kohtaan, joka on lupamenettelyn määritelmä. Sen mukaisesti lupamenettelyllä tarkoitetaan ”prosessia, joka kattaa kaikki asiaankuuluvat luvat nettonollateknologian valmistushankkeiden ja strategisten nettonollahankkeiden rakentamiseksi, laajentamiseksi, muuntamiseksi ja käyttämiseksi, mukaan lukien rakennus-, kemikaali- ja verkkoliitännät, tarvittaessa ympäristöarvioinnit ja -luvat, ja joka kattaa myös kaikki hakemukset ja menettelyt siitä lähtien, kun hakemus on todettu

täydelliseksi, siihen saakka, kunnes asianomainen keskitetty yhteyspiste ilmoittaa menettelyn tulosta koskevasta kattavasta päätöksestä”. Määräaikalaskenta päättyy kattavan päätöksen tuloksesta ilmoittamiseen.

Hakemuksen täydelliseksi toteamisella on merkitystä määräaikalaskentaan, mutta asetuksen ilmaisumuodot jättävät epäselväksi määräaikalaskennan aloitusajankohdan. Kun asetuksen 9 artiklassa asetetaan määräajat lupamenettelyn kestolle ja lupamenettely 3 artiklan 19 kohdan mukaan kattaa kaikki luvat ja kaikki hakemukset hakemuksen täydelliseksi toteamisesta lähtien, jää epäselväksi, alkaako määräajan laskenta hetkestä, jolloin ensimmäinen hanketta koskeva hakemus on todettu täydelliseksi vai hetkestä, jolloin kaikki hanketta koskevat hakemukset on todettu täydellisiksi. Eri viranomaisten toimivaltaan kuuluvat hakemuksethan voivat tulla vireille hyvin eri aikoina. Vaikka nyt käsillä olevassa HE:ssä ei säädetä yhteyspisteviranomaisen tehtävistä siltä osin kuin niistä on asetuksessa säädetty, olisi toivottavaa, että HE:ssä selkiytettäisiin määräaikalaskennan aloitusajankohtaa. Aluehallintovirasto esittää, että tätä koskeva selvennys lisättäisiin HE:n sivulla 7 alkavaan lukuun ”Nettonollateollisuuden hankkeiden lupamenettelyä koskevat määräajat” tai 2 g §:n 4 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin, jossa myös määräaikalaskennan alkamista käsitellään.

Hallituksen esityksen 2 i §:ssä säädetään hankkeesta vastaavan velvollisuudesta toimittaa strategiseksi nettonollahankkeeksi tunnustamista koskeva hakemus ja päätös yhteyspisteviranomaiselle. Tällöin kyseiselle hankkeelle annetaan aluehallintovirastossa etusija automaattisesti. Nettonolla-asetuksen 14 artiklan 7 kohdan mukaan on mahdollista, että joissakin tilanteissa hakija menettää myöhemmin strategisen nettonollahankkeen aseman ja sen myötä myös muut tästä asemasta johtuvat oikeudet, kuten oikeuden etusijaan lupakäsittelyssä. Nyt käsillä olevassa HE:ssä ei ole säädetty hankkeesta vastaavan, tai kenenkään muunkaan, velvollisuudesta ilmoittaa strategisen aseman menettämisestä yhteyspisteviranomaiselle tai esitetty, miten yhteyspisteviranomainen tai lupaviranomainen saisi tämän tiedon. Aluehallintovirasto toteaa, että tästäkin velvoitteesta olisi syytä säätää, sillä strategisen aseman menettämisen myötä oikeus etusijaan tulisi perua.

Lisäksi aluehallintovirasto pohtii, tulisiko NZIA-asetuksen 42 artiklan 2 e) kohdassa säädetty jäsenvaltioita koskeva lupamenettelyn seurantavelvoite ottaa jollain lailla huomioon tässä hallituksen esityksessä.

Ahonen Johanna
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Ympäristöluvut -vastuualue